

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ΄

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκαστὸν ἔτος καὶ εἶνε ἑτήσιαι. — Γραφεῖον Δικεῦθ. Ὅθι: Σταδίου 32.

12 Ὀκτωβρίου 1886

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

Παρήλθον ἔτη πολλὰ ἔκτοτε. Ἦμην νεώτατος, πρῶτον δὲ τότε ἐταξείδευα μόνος. Μετέβαινα εἰς Γαλλίαν διὰ τῆς Ἰταλίας. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὰ ταξείδια ἦσαν δυσκολώτερα, δαπανηρότερα, ταυτοχρόνως δὲ καὶ βραδύτερα ἢ τὴν σήμερον. Τὰ ἀτμόπλοια δὲν διέσχίζον μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος τὴν θάλασσαν, οὐδ' ἦσαν πολυάριθμα ὡς τώρα, ἐστάθμευον δὲ εἰς πολλοὺς λιμένας δίδοντα καιρὸν εἰς τοὺς ἐπιβάτας πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν πόλεων ὀπθὲν διήρχοντο, ἐὰν (ἐννοεῖται) εἶχον διαβατήρια ἐν τάξει καὶ ἐπετρέπετο ἡ ἐλευθεροκοινωνία. Ἄλλ' οὕτε σιδηρόδρομοι συνέδεδον εἰσέτι τὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης, συντέμνοντες τὰς ἀποστάσεις. Διὰ ξηρὰς ὡς καὶ διὰ θαλάσσης ὁ περιηγητὴς μετεφέρετο ἄνευ βίας, τῷ ἐδίδοτο δὲ καιρὸς διὰ τὴν ἀναπνοὴν, τὴν ἀναπαυτὴν καὶ τὴν ἰκανοποίησιν τὴν περιεργεῖαν του. Καὶ μετὰ πόσης περιεργείας περιηγεῖται τις ὅτε, νέος ἔτι, βλέπει κατὰ πρῶτον νέον καὶ ἄγνωστον κόσμον! Πῶς τὰ πάντα τότε ἐξεγείρου τὸν θαυμασμόν καὶ ἐξάπτουν τὴν φαντασίαν! ὦ, ἡ νεότης! Πόσον καλλύνει τὰ πάντα ἐνόσω διαρκεῖ, καὶ πόσον ταχέως παρέρχεται!

Μετὰ εἰκοσιτεσσάρων ὥρων διαμονὴν εἰς Νεάπολιν μετεβαίνομεν εἰς Σιθιταβέκιαν. Ἀφοῦ ἐπεσκέφθη ὅσα πλείωτερα ἠδυνήθη ἐκ τῶν ἀξιοθεάτων τῆς Νεαπόλεως, ἐπέστρεψα ἐγκαίρως εἰς τὸ ἀτμόπλοιον προτοῦ ἀνεγκυθῆ ἢ ἄγκυρα. Τὸ κατάστρωμα ἦτο πλήρες ἀνθρώπων. Μετὰ δυσκολίας ἠδυνήθη ν' ἀνεύρω μετὰ τοῦ συνωθουμένου πλήθους τοὺς παραμειναντας ἐκ τῶν ἐξ Ἑλλάδος συνταξιδιωτῶν μου. Τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως δὲν εἶχον εἰσέτι δοθῆ, ὥστε δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ διακρίνω τίνες ἐκ τῶν πολλῶν θὰ προστεθῶσιν εἰς τοὺς ἐπιβάτας τοῦ ἀτμοπλοίου, καὶ τίνες ἦλθον πρὸς ἀποχαιρετισμὸν τῶν ἀναχωρούντων. Καθόσον ὅμως παρήρχετο ἡ ὥρα, οἱ ἐναγκαλισμοί, οἱ ἀποχαιρετισμοί καὶ αἱ βαθμιαῖαι ἀποχωρήσεις ἠρῶσαν τὴν συρροὴν ἐκείνην. Οἱ πωληταὶ κοραλίων καὶ κτενίων καὶ καθισμάτων καὶ κοσμημάτων, τακτοποιοῦντες τὰ ἐμπορεύματα των, ἤρχισαν ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον νὰ

καταβαίνωσιν εἰς τὰς λέμβους, οἱ ναῦται ἐτέθησαν εἰς κίνησιν ἀνασύροντες σχοινία, κλείοντες τὰς ἀνοικτὰς ἀποθήκας, εἰς δὲ τὴν γενικὴν ταραχὴν προσετέθη καὶ ὁ συριγμὸς τοῦ ἀτμοῦ, προαναγγέλλων τὸν προσεχῆ ἀπόπλου.

Ἐντούτοις ἅμα ἐπιστρέψας εἰς τὸ ἀτμόπλοιον, ἐν μέσῳ τῆς ἐπικρατούσης εἰσέτι κινήσεως καὶ συγχύσεως, παρετήρησα εἰς τὴν ἡσυχωτέραν ἄκραν τῆς πρύμνης καθήμενος τρεῖς, — δύο γυναῖκας καὶ ἓνα ἄνδρα, — οἵτινες ἐφαίνοντο καταλαβόντες πρὸ ὥρας ἰκανῆς τὴν γωνίαν ἐκείνην τοῦ καταστρώματος.

Ἐκ τῶν δύο γυναικῶν ἡ μὲν, νέα, νεωτάτη, ἐξηπλωμένη ἐπὶ μακροῦ ψαθίνου καθίσματος, μὲ προσκέφαλα ὑποστηρίζοντα τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν της, παρηκολούθει μὲ βλέμμα μελαγχολικὸν τὴν ἐπὶ τοῦ πλοίου ζωηρότητα. Ἡ ἄλλη, προβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν, ἐκάθητο ὀπισθεν τῆς νέας ἐπὶ τοῦ γύρω τοῦ καταστρώματος ζυλίνου θρανίου. Ἐπὶ δὲ σκαμνίου χαμηλοῦ, γέρον ἔχων ὕφος ἀρχαίου στρατιωτικοῦ, κρατῶν βιβλίον εἰς χεῖρας, ἀλλὰ μὴ ἀναγινώσκων, ἐπρόσεχε μετὰ στοργῆς εἰς πᾶσαν τῆς νέας κίνησιν καὶ ἐνίοτε ἀπῆυθνε πρὸς αὐτὴν ταπεινῇ τῇ φωνῇ τὸν λόγον.

Προφανῶς ἦτο πατὴρ συνεδεύων θυγατέρα πάσχουσαν, ἀντὶ δὲ μητρὸς τὴν περιέθαπεν ἡ γράϊα ὑπηρετριά της.

Αἱ ἐντυπώσεις τῆς νεότητος εἶνε ἀληθῶς ἀνεξάλειπτοι. Μορφαί τινες μένουσιν διὰ παντὸς ἐγκεχαραγμένα εἰς τὴν μνήμην, — συμβάντα πρὸ ἐτῶν πολλῶν διελιχθέντα ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας διατηροῦνται ἀείποτε ζῶντα εἰς τὸ βάθος τῆς φαντασίας καὶ ἀναπηροῦν αἴφνης ἐκεῖθεν ἀπρόκλητα, χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν τὸ πῶς καὶ τὸ διατί. Τὴν νέαν ἐκείνην μόλις εἶδα, μόλις ἤκουσα τὴν ἀσθενῆ φωνὴν της, δὲν γνωρίζω τὸ ὄνομα της, ἀλλ' οὕτε κἄν τὴν πατρίδα της, ἐπὶ ὥρας μόνον τινὰς ἡ παρουσία της ἐπεσκίασε τὴν ψυχὴν μου, καὶ ὅμως ποτὲ δὲν τὴν ἐλησμόνησα, οὕτε ποτὲ θὰ τὴν λησμονήσω!

Ἦτο ξανθὴ, πολὺ ξανθὴ. Ἐφαίνετο ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι ἦτο γέννημα τῆς Ἀρκτου. Ἐκ τοῦ μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν γενομένου μετέπειτα λόγου περὶ αὐτῆς, ἐσχημάτισα τὴν ἰδέαν ὅτι

ἦτο Πολωνίς, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔχω βεβαιότητα περὶ τούτου. Τὰ χαρακτηριστικά της ἦσαν κανονικά, ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου της γλυκυτάτη, ἀλλ' ἦτο ἰσχνή, ὡρὰ καὶ ἐξησθημένη. Οἱ μεγάλοι γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ της ἐφαίνοντο μεγαλύτεροι ἔτι ὡς ἐκ τῆς ὡχρότητος καὶ τῆς ἀδυναμίας της, τὸ δὲ βλέμμα της ἀνεπαύετο εἰς ὅ,τι ἠτένιζεν, ὡς ἀπηυδημένον ἐκ λύπης ἀφάτου.

Ἄμα τὴν εἶδα μὲ συνεκίνησεν ἡ θεὰ της. Μοῦ ἦλθον εἰς τὸν νοῦν ὄντα ἀγαπητά, ἀνεπὸλησα τὴν οἰκογένειαν, τὴν πατρίδα. Ἡ ὡρὰ ἐκείνη θελκτικὴ μορφή ἠμαύρωσε διὰ μιᾶς τὴν φαιδρότητα τῶν πρώτων ἐντυπώσεων τῆς ξενιτείας. Τὸ θλιβερόν της βλέμμα ἐπλημμύρησε θλίψεως τὴν ψυχὴν μου. Ἐκάθησα ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι θρανίου, παρὰ τὴν πύρρην, ὀπίσω ὀπίσω, ὥστε νὰ μὴ μὲ παρατηρήσῃ οὔτε ἐκείνη οὔτε ὁ πατήρ της, καὶ δὲν ἔβλεπα οὔτε ἐπρόσεχα εἰς ἄλλο οὐδέν.

Ὁ ἰατρός τοῦ ἀτμοπλοίου διέκοψε τὴν προσήλωσίν μου δι' εὐθύμου προσαγορεύσεως, ἐρωτῶν πῶς διεσκέδασα εἰς Νεάπολιν. Ἦτο ἀγαθώτατος ἄνθρωπος, ἀγαπῶν τοὺς ἀστεϊσμούς καὶ συντελῶν διὰ τῆς ζωηρότητός του εἰς τὴν ἐπίσπευσιν τῆς μεταξύ τῶν συνεπιβατῶν ἐνάρξεως φιλικῶν σχέσεων. Μὲ εἶχε λάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν του εὐθύς ἐξ ἀρχῆς καὶ μὲ μετεχειρίζετο ὡς ἀρχαῖος οἰκογενειακὸς φίλος. Ἦτο πεντηκοντούτης περίπου, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν περίοδον τῆς ζωῆς μου θεώρουν τοὺς πεντηκοντούτεις ὡς γέροντας· ἀλλ' ἡ εὐθυμία του δὲν ἐπέβαλεν ὅσον σέβας προϋπέθετεν ἡ μεταξύ μας διαφορά ἡλικίας. Ἀπ' ἐναντίας εἶχμεν γίνεαι ἐντὸς ὀλίγου φίλοι, ὡς συνομήλικοι.

Ὁ ἰατρός ἐκάθισε πλησίον μου πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς συνδιαλέξεως καὶ εἶδε τότε κατὰ πρῶτον τοὺς ἀντικρῦ μου καθημένους ξένους. Ἡ θεὰ τῆς ἀσθενοῦς εἴλκυσε τὴν προσοχὴν του. Τὴν ἔβλεπεν ἐπὶ ὥραν σιωπῶν. Ἡ εὐτραπελία του διεκόπη.

— Τί πάσχει ἄρα γε; ἠρώτησα.

— Δὲν τὴν βλέπετε; Φθισικὴ ἢ δυστυχής!

Καὶ ἐγερθεὶς ἐπλησίασε καὶ ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς τὸν γέροντα, μετ' ὀλίγον δὲ λαβὼν σκαμνίον ἐκάθισεν ἐκεῖ καὶ μοῦ ἀπέκρυψε μὲ τὰ εὐρέα νῶτά του τὴν κεφαλὴν τῆς πασχούσης.

Φθισικὴ! Ἐγνώριζα τί σημαίνει φθίσις. Ἐνθυμήθη ἄμέσως ἓνα διδάσκαλον τοῦ σχολείου μου, νέον ἰσχνόν, ὡρὸν, μὲ κηλίδας ἐρυθήματος ἐπὶ τῶν κοίλων παρεῖων του, μετὰ κόπου ἐρχόμενον εἰς τὸ μάθημα, παραδίδοντα μετὰ κόπου, καὶ συχνάκις διακοπτόμενον διὰ νὰ βήξῃ. Ἐπειτα ὁ διδάσκαλος δὲν ἤρχετο, τὰ μαθήματα ἔπαυσαν, ἐμάθομεν ὅτι ἦτο κλινῆρης, καὶ μετ' ὀλίγας ἐβδομάδας οἱ μαθηταὶ τοῦ ἠκολούθησαμεν τὴν

κηδεῖαν του. Δὲν εἶχα εἰσέτι ἴδει ἄλλο θῆμα τῆς φθίσεως, ἀλλ' ἐγνώριζα ὅτι οἱ φθισικοὶ ἀποθνήσκουν, καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὰ νῶτα τοῦ ἰατροῦ ἐπανέβλεπα διὰ τῆς φαντασίας τὴν νεκρώσιμον ἐκείνην συνοδίαν, καὶ τὸν διδάσκαλόν μου φερόμενον ὑπὸ τεσσάρων ἐκ τῶν μεγαλύτερων μαθητῶν ἐντὸς τοῦ ἀνθοσκεποῦς νεκροκρᾶββάτου του.

Ἐντούτοις ἡ ἄγκυρα ἀνειλύσθη, οἱ τροχοὶ περιστράφησαν πλήττοντες παταγωδῶς τὴν θάλασσαν καὶ ἤρχισε τὸ ἀτμόπλοιο νὰ κινῆται. Ἠγέρθη τότε καὶ στηριχθεὶς ἐπὶ τῆς ὀπισθεν τοῦ πηδαλίου σπειρας σχοινίων, ἔβλεπα τὴν ὡραϊαν πόλιν ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεμακρυνόμεθα. Ἡ ἀπέραντος ἔκτασις αἰγιαλοῦ, τὴν ὁποίαν καλύπτει διὰ τῶν οἰκῶν, τῶν παλατιῶν καὶ τῶν ἐκκλησιῶν της, ἀπήστραπτεν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, κλίνοντος πρὸς τὴν δύσιν του. Ἡ χλοερὰ περὶξ ζώνη τῶν καταφύτων λόφων ἐπηύξανε διὰ τῆς ἀντιθέσεως τοῦ πρασίνου της χρώματος τὴν λαμπρότητα τῶν πυκνῶν οἰκοδομῶν. Δεξιόθεν τῆς πόλεως ὁ Βεσοῦβιος, ἀνυψῶν ἀγερώχως τὰ τραχεὰ στέρνα, ἐμαύριζεν ἄνωθεν τὸν κυανοῦν οὐρανόν, ἐπεκτείνων εἰς νέφος τὴν στήλην τῶν ἀνεάων καπνῶν του.

Ὅτε τὸ ἀτμόπλοιο ἐξῆλθε τοῦ λιμένος καὶ ἤρχισε νὰ γίνηται ἐπαισθητὴ ἡ δρόσος τῆς θαλάσσης, ἡ γραῖα ὑπηρετρία ἐπρόσθεσε μετὰ θεωπευτικῆς φροντίδος σκεπάσματα εἰς τοὺς πόδας καὶ τὰ νῶτα τῆς ἐξηπλωμένης νέας. Ὁ καιρὸς ἦτο ὡραῖος. Ἀληθῶς, πρὸς δυσμὰς τὸ ζοφερόν τοῦ ὀρίζοντος δὲν ἐφαίνετο προαναγγέλλον ἐξακολούθησιν τῆς γαλήνης, ἀλλ' ἡ ἀπειλὴ τὴν ὁποίαν τὰ νέφη ἐκεῖνα ὑπέκρυπτον ἦτο εἰσέτι μακρὰν, τὸ δὲ ἀτμόπλοιο διέσχισε θάλασσαν ἀκύμαντον, μόλις ρυτιδουμένην ἀπὸ τὴν πνοὴν ἐλαφροῦ ἀέρος. Μόνοι οἱ δύο τροχοὶ ταράσσοντες τὰ νερὰ ἐχάρασσον ὀπισθεν ἡμῶν τὸ πέλαγος διὰ διπλῆς γραμμῆς κλιμακωτοῦ ἀφροῦ.

Ὡ! πῶς ἐπεθύμουν νὰ πλησιάσω πρὸς τὴν πάσχουσαν, ν' ἀποτείνω πρὸς αὐτὴν ὀλίγας λέξεις συμπαθείας, νὰ σύρω τὸ σκέπασμα ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ μικροῦ της ποδός, τὸν ὅποιον ἔβλεπα μακρόθεν ἀσκεπῆ, νὰ ὑψώσω τὸ προσκέφαλόν της ὅτε ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἀπέχουσαν ἤδη ξηρὰν καὶ πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ καπνίζοντος ἠφαιστείου! Ἦτο κενὸν πλησίον της τὸ σκαμνίον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο πρὸ ὀλίγου ὁ ἰατρός, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων νὰ πλησιάσω.

Ἡ ὥρα βαθμηδὸν παρήρχετο, ὁ ἥλιος ἐπλησίαζε πρὸς τὴν δύσιν του καὶ ὁ ἀήρ ἐγίνετο δροσερώτερος. Ἡ ὑπηρετρία ἐγερθεῖσα ἐκύψε πρὸς τὴν νέαν καὶ ἐψιθύρισε λέξεις τινὰς μὲ ταπεινὴν ἔνδειξιν τρυφερότητος. Ἐκείνη ἔστρεψε βραδέως πρὸς τὴν γραῖαν τοὺς ὀφθαλμούς. Δὲν ὠμίλησε, ἀλλὰ τὸ βλέμμα της ἔλεγεν: "Ὡ, ἄφες με!

Θέλω νὰ ἴδω ἀκόμη τὴν θάλασσαν καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν δίσκον τοῦ δύνοντος ἡλίου! — 'Ἄλλ' ὁ γέρων ἔθεσε περιπαθῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς χειρός της καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτήν, καὶ ἦτο ἰκετευτικός τῆς φωνῆς του ὁ τόνος.

Ἡ νέα ἀνέκυψε καὶ ἐπροσπάθησε νὰ ἐγερθῆ, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κινηθῆ μόνη. Ὁ γέρων καὶ ἡ ὑπηρέτρια τὴν ὑπεστήριξαν ἐκατέρωθεν καὶ ἐβοήθησαν τὰ βραχδεὰ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος βήματά της.

Ἐνῶ ἠγείρετο ἔπεσεν ἐκ τοῦ φορέματός της ἀπαρατήρητον τὸ χειρόκτιόν της. 'Ἄ! Διατί δὲν τὸ ἐκράτησα! Ἐκυψα καὶ τὸ ἐπῆρα, προχωρήσας δὲ τὸ ἔδωκα εἰς τὴν ὑπηρέτριαν. Ἡ ἀσθενὴς μὲ εἶδε καὶ κλίνασα ἐπιχαρίτως τὴν κεφαλὴν, μὲ γλυκὺ μειδιάμα εἰς τὰ κάτωχρα χεῖλη, ἐπρόφερον ἰταλιστὶ ἐν εὐγενές Εὐχαριστῶ, καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ βῆχῃ. Ἀπεσύρθην τεταραγμένος.

Ὁ κόπος μὲ τὸν ὑποῖον ἔκαμε τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα βήματα, κρεμαμένη σχεδὸν ἀπὸ τὸν βραχίονα τοῦ πατρός της, ὁ ξηρὸς καὶ ὑπόκωφος ἐκεῖνος βῆξ, ἐμαρτύρουν, περισσότερον καὶ ἀπὸ τὴν ὠχρότητα της, τὸν βαθμὸν τῆς ἐξασθενήσεώς της. Ἦτο προωδευμένη, πολὺ προωδευμένη ἡ νόσος. Εἰς μάτην ἀπὸ τὴν βόρειον πατρίδα των τὴν ἔφερον ὁ δυστυχῆς πατὴρ πρὸς ἀνάκτησιν ζωῆς ὑπὸ τὸν ἡλιον τῆς μεσημβρίας. Ἡ ζωὴ κατέλιπε βαθμηθὸν τὸ εὐχαρι σῶμά της. Ἄλλὰ διατί ἀνεχώρουν ἐκ Νεαπόλεως διευθυνόμενοι πρὸς ἄρκτον; Μὴ ὁ γέρων ἀπελπισθεὶς ἤθελε νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν θυγατέρα ζωῶσαν εἰσέτι εἰς τὰς ἀγκάλας μητρὸς, περιμενούσης ἐναγωνίως νὰ τὴν ἐπανίδῃ εἰς τὴν μεμαχρυσμένην ἐστίαν των; Ἡ μὴ ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὴν θυγατέρα του ἀποθνήσκουσαν ἐκεῖ ὅπου ἡ μήτηρ της ἀπέθανε, καὶ νὰ τὴν ἐνταφιάσῃ πλησίον τῆς συζύγου του, εἰς τὸν τάφον ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἤθελε καὶ αὐτὸς νὰ ἀναπαυθῆ;

Ὁ ἥλιος ἐπὶ τέλους ἔδωσε διασχίζων μὲ τὰς τελευταίας του ἀκτῖνας τὰ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πυκνούμενα νέφη, ἡ δὲ αὐρα, ἥτις ἕως πρὸ ὀλίγου μᾶς ἐδρόσιζε, μετεβάλλετο ἤδη εἰς πνοὰς διακεκομμένας ἀνέμου βιαίου. Ἡ ἐσπέρα προσελάμβανεν ὄψιν ἀγρίαν. Θὰ χοροπηδήσωμεν ἀπόψε, ἔλεγον οἱ ναῦται ἀναμεταξύ των, ἐπεκύρουν δὲ τὴν πρόρρησιν αἱ ποικίλαι ἐπὶ τοῦ πλοίου προετοιμασίαι τοῦ πληρώματος, καὶ κάτω εἰς τὴν αἴθουσαν αἱ τῶν ὑπηρετῶν, ἐξασφαλιζόντων διὰ σχοινίων τὰ κινητὰ σκεύη καὶ ἐπιπλα.

Ἐμενα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος βλέπων τὸ πυκνούμενον σκότος τῆς νυκτός καὶ τὴν ἐπερχομένην τρικυμίαν. Ὁ αὐξάνων πάταγος τῶν θραυομένων κυμάτων, ὁ ἐπιτεινόμενος συριγμὸς τοῦ ἀνέμου, δὲν ἀπέσπων τὰς σκέψεις μου ἀπὸ τὴν ἀγνωστον νέαν. Πῶς εἶναι ἄρά γε; Ὑποφέρει; Ἢ ἀδύνηθῃ ν' ἀντιέξῃ εἰς τὰς δονήσεις τοῦ σκάφους,

ὅταν ὁ σάλος του δεινωθῆ ὑπὸ τὴν βίαν τῆς προσεγγιζούσης καταγίδος;

Οἱ ἐπιβάται πάντες ἀπεσύρθησαν ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον εἰς τοὺς κοιτωνίσκους των. Ἐκτὸς τῶν βαρέων ὑποδημάτων τῶν ναυτῶν ἐπὶ τῶν σανίδων τοῦ πλοίου, ἄλλος ἀνθρώπινος κρότος δὲν ἠκούετο ἐν μέσῳ τῆς βοῆς τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης. Ἦτο ζοφερὰ ἡ νύξ. Τὰ νέφη ἐκάλυψαν ὀλόκληρον τὸν οὐρανόν. Ἄστρον δὲν ἐφαίνετο. Μόνος ὁ φωσφορώδης ἀφρὸς τῶν ἐξηγριωμένων κυμάτων ἀπήστραπτεν ἐντὸς τοῦ σκότους. Καὶ ἠύξανεν ἡ ὄρμη τοῦ ἀνέμου, τὸ δὲ πλοῖον ἐσειετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καὶ ἐκυλίετο ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ ἐπήδα ὑψούμενον καὶ καταπίπτον.

Στυλωμένοι παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς αἰθούσης, προφυλαττόμενοι ὅσῳ ἠδυνάμην ἀπὸ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου καὶ ἀπὸ τοὺς ἀφρούς τῶν κυμάτων, ἀνὰ πάντα βίαιον τοῦ πλοίου κλονισμὸν ἐσκεπτόμενην πῶς ἡ ἐξηγνημένη νέα θὰ δυνηθῆ διὰ τῶν ἀσθενῶν χειρῶν νὰ στερεώσῃ τὸ ἐλαφρὸν σῶμα ἐντὸς τῆς σαλευομένης κλίνης της, ἐσκεπτόμενη πῶς θὰ διέλθῃ τὰς μακρὰς ὥρας τῆς ἀγρίας νυκτός, καὶ ἀνεμιγνύετο εἰς τὰς σκέψεις μου ἡ θλιβερὰ ἀνάμνησις τῆς ἐκφορᾶς τοῦ νεκροῦ διδασκάλου μου.

Ἐπὶ τέλους τὰ κύματα πηδῶντα ὑπεράνω τοῦ πλοίου μὲ ἠνάγκασαν νὰ καταβῶ εἰς τὴν αἴθουσαν. Ὁ μόνος λύχνος ὅστις τὴν ἐφώτιζεν, ἐκκρεμὴς ἀναμέσον τῶν ἐκατέρωθεν κυλινδουμένων πλευρῶν τοῦ σκάφους, ἐδείκνυε μέχρι τίνος βαθμοῦ εἶχε δεινωθῆ ὁ σάλος. Αἱ θύραι τῶν κοιτωνίσκων γύρω ἦσαν κλεισταί, γόοι δὲ καὶ οἰμωγαὶ ἀντήχουν ἐκ τινων ἐξ αὐτῶν. Δὲν ἀπεφάσιζα νὰ εἰσέλθω εἰς τὸν ἰδικόν μου, ἰδὼν ὅτι εἰς Νεάπολιν ἀπέκτησα ὡς σύνοικον Ἴταλὸν εὐτραφῆ, μετὰ τοῦ ὁποῖου δὲν ἐπεθύμουν νὰ συνάψω γνωριμίαν ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις. Ἐκάθισα ἐπὶ τοῦ κύκλου τῆς τραπέζης θρανίου, ἐστήριξα τοὺς βραχίονας ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐπὶ δὲ τῶν βραχιόνων τὴν κεφαλὴν, καὶ ἠσθάνθη τὸν ὕπνον καταβαίνοντα εἰς τὰ βεβαρημένα βλέφαρά μου.

Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἐκοιμώμην ἢ ἤμην ἐξυπνος ὅτε ἤκουσα αἴφνης τὴν θύραν τοῦ ἀντικρῦ μου κοιτωνίσκου ἀνοιγομένην. Ἠγειρα τὴν κεφαλὴν. Ὁ πατὴρ τῆς νέας, ἀνασύρων τὸ ὄπισθεν τῆς θύρας ἐρυθρὸν παραπέτασμα, πελιδνός, ἐντρομος, ἔστρεφε τὰ βλέμματα πρὸς τὸ δωμάτιον τῆς ὑπηρεσίας.

— Ἡμπορῶ νὰ σὰς χρησιμεύσω; ἠρώτησα. Τί θέλετε;

— Τὸν ἱατρόν!... Ἡ κόρη μου...

Ἀνέβην δρομαῖος εἰς τὸ κατάστρωμα. Τοῦ ἱατροῦ τὸ δωμάτιον ἔκειτο πλησίον τῆς μηχανῆς. Ὁ ἄνεμος ἔπνεε φοβερός, ὁ ἀφρὸς τῶν κυμάτων κατέπιπτεν ὡς ραγδαία βροχή, μετὰ κόπου ἠδύνηθην νὰ φθάσω μέχρι τῆς θύρας τοῦ ἱατροῦ—

Τὴν ἔκρουσα ἐπανειλημμένως μέχρις οὐ ἐπὶ τέλους ἤκουσθῃ ἡ φωνή του.

— Ποῖος εἶναι ;

— Μία ἀσθενὴς σὲ ζητεῖ.

— Ἄ ! Γνωρίζω ποία ! Ἔλα μέσα.

Καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν. Δὲν εἶχεν ἐκδυθῆ. Ἐφόρεσεν ἐν βίᾳ τὸν ἐπενδύτην του, ἔλαβεν ἐκ τοῦ γραφείου του κιβώτιον περιέχον φάρμακα καὶ ἐξήλθομεν τοῦ δωματίου. Τὸν συνώδευσα μέχρι τῆς θύρας τοῦ κοιτωνίσκου. Ὁ γέρον ἤνοιξεν ἅμα μᾶς ἤκουσε, ἤρπασεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ἱατρὸν, τὸν ἔσυρεν ἐντὸς τοῦ δωματίου καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν.

Ἐκάθισα ἐκεῖ καὶ ἐπερίμενα. Ἐπερίμενα ἐπὶ ὄραν πολλήν. Τὸ σκάφος ἐκυλίστο ἀδιακόπως. Ἐτριζον τὰ ξύλα του, ἡ θάλασσα ἐβρόντα θραυομένη ἐπὶ τῶν πλευρῶν του, ἀναμέσον δὲ τῆς ἀγρίας βοῆς ἤκουετο ὁ τακτικός κτύπος τῆς μηχανῆς, παλαιούσης μὲ τὰ στοιχεῖα. Ἄλλ' οὐδὲν ἤκουα ἐκ τῶν παρὰ τὴν πάσχουσαν γινομένων.

— Τί ἔπαθεν ἄρα γε ; τί ἔπαθε ; Καὶ ἔσφιγγα ἑναγωνίως τὰς χεῖρας.

Διατί συνεκεντροῦτο τοσοῦτον εἰς αὐτὴν δλόκληρος ἡ ψυχὴ μου ; Διατί μοῦ ἔπνιγε τὸν λαιμόν ἡ πλημμύρα τῆς λύπης ; Τί κοινὸν μεταξὺ ἐκείνης κ' ἐμοῦ ; Διατί τὰ θολὰ βλέμματά μου προσηλοῦντο εἰς μόνην τῆς ὠχρᾶς της μορφῆς τὴν ἀποῦσαν εἰκόνα ;

Ἔ ! πῶς νῆχόμην νὰ κοπάσῃ ἡ τρικυμία ! Ἦσθανόμην ὅτι χάριν της θὰ ἔδίδα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τὸ πᾶν διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡ γαλήνη. Ἄλλ' ἐξηκολούθουν τὰ κύματα πλήττοντα μαυιδῶς τὸ σκάφος καὶ δὲν ἐμετρίαζετο ὁ σάλος.

Καὶ παρήρχετο ἡ ὥρα χωρὶς νὰ γνωρίζω τί γίνεται ὀπισθεν τοῦ ξυλίνου διασφράγματος, τὸ ὁποῖον μὲ ἐχωρίζεν ἀπὸ τὴν κοίτην της, χωρὶς ν' ἀκούω οὐδεμίαν ἐκείθεν φωνήν, οὐδένα ἤχον. Οὔτε κἂν τὸν ἀσθενῆ της βῆχα ἤκουα. Καὶ ἔτεινα τὰ ὄτα μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως τὸν ἀκούσω.

Ἦτο γενικὴ ἡ σιωπὴ ἐντὸς τῆς αἰθούσης. Οὐδὲν ἤκουετο καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν γύρω κοιτωνίσκων. Ἦσύχαζον ἢ ἐκοιμῶντο οἱ ἐπιβάται. Μόνον ἐκεῖ, ἄντικρῶ μου, ἐγνωρίζα ὅτι οὔτε ἡσυχία οὔτε ὕπνος ὑπάρχει, καὶ ὁμως βαθεῖα κ' ἐκεῖ σιωπῆ.

Ἐπὶ τέλους ἡ θύρα ἠνοιχθη. Ἦνοιχθη, καὶ εἶδα τὴν γραῖαν ὑπηρετρίαν, μὲ τὰ δάκρυα ῥέοντα εἰς τὰς παρεῖάς της, ἀνασύρουσαν τὸ ἐρυθρὸν παραπέτασμα, καὶ τὸν ἱατρὸν μὲ τὰς ὄφρῦς συνεσταλμένας, μὲ τὸ πρόσωπον κατηφές ἐξερχόμενον τοῦ δωματίου.

Δὲν ἀπήθυνα ἐρώτησιν, δὲν ἐπρόφερα λέξιν. Ἐνόησα ὅτι ἐπῆλθε τὸ τέλος !

— Τί μένεις ἐδῶ ; μοῦ εἶπεν ἡσύχως ὁ ἱατρός. Ἔλα μαζῇ μου. Καὶ μὲ ἔσυρεν εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Περὶ μεσημβρίαν ἐλλιμενίσθημεν εἰς Σιβιταβέκιαν. Δὲν ἀπεβιβάσθη ἐκεῖ. Ἐμείνα ἐντὸς τοῦ πλοίου.

Πρὸς τὸ ἐσπέρας ὁ γέρον κρατῶν εἰς τὴν ἀγκάλην τὸ πτώμα τῆς θυγατρὸς του, ὡς μήτηρ φέρουσα βρέφος κοιμώμενον, κατέβη τὴν κλίμακα τοῦ ἀτμοπλοίου. Πέπλος λευκὸς ἐκάλυπτε τὴν νεκρὰν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ὁ γέρον δὲν ἔλλαχε, ἀλλ' ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του ἐμαρτύρει ἄλγος βαθύτερον ἢ ὅσα δάκρυα ἠδύνατο νὰ χύσῃ. Ὁ ἱατρός καὶ ἡ ὑπηρετρία, ἡσύχως θρηνοῦσα, τὸν συνώδευον.

Οἱ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὀλίγοι θεαταὶ τῆς σπαραξικαρδίου ἐκφραξ, ἠκολουθήσαμεν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν νεκροφόρον λέμβον, μέχρις οὐ τὴν ἀπέκρυψαν παρὰ τὴν προκυμαίαν τὰ ἄλλα ἐντὸς τοῦ λιμένος πλοῖα.

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Ἀπορίας ἄξιον εἶνε μεθ' οἷας βραδύτητος μετακινεῖται παρ' ἡμῖν πᾶν κακῶς κείμενον. Ὅτι ἐγένετο ἐν Ἑλλάδι ἀτελεὲς ἕνεκα ἀπειρίας ἢ ἀμελείας ἢ τῶν καιρικῶν περιστάσεων, ἐπέχει ὀριστικῶς πλέον θέσιν τοῦ ὅτι ἔδει γενέσθαι. Ἐπαναπαυόμεθα εἰς τοῦτο, ἡσυχον ἔχοντες τὴν συνείδησιν ὅτι ἐξεπληρώσαμεν τὸ καθήκον ἡμῶν, μηδαμῶς ζητοῦντες νὰ βελτιώσωμεν ἢ ἀντικαταστήσωμεν τὸ πραχθέν. Οὔτω δὲ τὸ ὄπως δῆποτε τετελεσμένον ἐγείρεται κώλυμα ἀνυπέροβητον εἰς τὸ χρήσιμον καὶ ἀπαραίτητον. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἐν πολλοῖς ἡ κατάστασις τῆς διοικήσεως καὶ τῆς ἐκπαίδευσως παρ' ἡμῖν.

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ Γ' τοῦ περὶ δημοτικῶν σχολείων νόμου τοῦ 1834 σημειοῦνται τὰ ἐπόμενα :

«Τὰ σχολεῖα τῶν κορασιῶν, ὅπου τοῦτο εἶνε δυνατὸν, πρέπει νὰ εἶνε χωριστὰ ἀπὸ τὰ τῶν παιδίων, νὰ προίστανται δὲ αὐτῶν διδασκάλισσαι.

Εἰς τὰ σχολεῖα τῶν κορασιῶν ἐφαρμόζονται τὰ ρηθέντα εἰς τοὺς παραγράφους 1—3 καὶ 6—57 καθ' ὅσον εἶνε ἐνεργητέα.»

Ἐκτοτε δὲ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῶν θηλέων ὡς καὶ τὰ τῆς μέσης αὐτῶν παιδείσεως εἰσι σχεδὸν ὅμοια πρὸς τὰ τῶν ἀρρένων. Τὸ γένος τῶν μαθητῶν μόνον διαφέρει, ἀλλὰ τὰ διδασκτικὰ βιβλία καὶ ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας κατ' οὐδὲν παραλλάσσοσι. Ἄν ἀδελφός καὶ ἀδελφή, ἐπὶ παραδείγματι, ἀνήκωσιν εἰς τὴν αὐτὴν σχολειακὴν τάξιν, τὴν ἐσπέραν θὰ ἐπιστρέψωσιν ἐκ τῶν σχολείων αὐτῶν διδασκθέντες τὰ αὐτὰ πράγματα. Ἄλλ' ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἔχουσι ἄρα γε τὸν αὐτὸν προορισμόν. ὅπως τῆς αὐτῆς, κατ' ἀκολου-